

نکنند و اگر کسی بگوید تغییر اخذ مالیات از قدیم بطور عسر مشکل است جواب میگویم راهیانی برای آن هست که آسان است و اگر بخواهد در لایحه دیگر عرض میشود و اما در باب استقراض از بانک ملی البته هر چه زودتر عرض را باید داشت بعد از دفع در هر رابط از طرفین و تصویب مجلس محترم و لازم دانستن قرض و اطلاع از صحت مصارف و لکن باید توضیح شود از وقتی که دولت علیه این چهار کار را شروع کرده قرض میخواهد تا آخر سال مدتی است چه عاید دولت شده از قبایلی مالیات و گمرکات و سایر منافع دخل و از مساعدات که از بابت آئینده اخذ شده و بعد البته باید صرف آن وجه قرض در مصارف آن بنظارت امنیه از جانب مجلس باشد که باز مثل سابق رؤساء خود نخورده و لشکر را بقصدی و تکدی و زودی و اندر اندرند. آ. آ. اطلاع یافته ام یکصد سوار از خمسه بعنوان کتیبه گنجان پنج ماه است اقامه دارند و در ظرف پنجماه بهر یک نفر با ایش سیزده تومان داده اند سرتیب از جیب خود انعام کرده سرهنگ مقروض گردیده لعاف و لباس و چاقوی جیب فروخته و در میان پهن اسب می خوابند و چنان مضطرب شده اند که اسبی که از لاقری میبرد برای قسمت گوشت آن که بخورند توی سر یکدیگر میزنند آه پس این دخل دولت چه شده خدا اصلاح فرماید (بنده ضعیف ابراهیم زنجانی)

مذاکرات دارالشورای ملی روز شنبه ۱۷ شهریور محرم الحرام ۱۳۳۶

آقای سید محمد تقی - خلاصه مذاکرات روز پنجشنبه یازدهم فرات کرد و گفت چند روز قبل نظام نامه مجلس سنا در مجلس قرائت شد و مسوده آن را با آقایان دادند که ملاحظه نموده ایرادی دارند بکنند حالا باید قرائت شود.

آقای میرزا فضلعلی - مجلس سنا به از آنکه خود مجلس شورای ملی منعقد شد و اورا قبول کرد باید باشد در بودن آن حرفی ندارم دیگر آن حرفی ندارند خود دادند ولی ماهنوز از مجلس ملی خودمان نتیجه نگرفته ایم این آقای حجة الاسلام آقای آقا میرزا سید محمد صریحاً فرمودند هنوز احدی از وزرا و حکام دست از کارهای سابق خودشان برنداشته اند اگر بگوئیم ما هم عرض کرده ایم که فلان کار را اینطور کرده اند مجلس نظارت داشته باشد از خود مجلس چند نفری برخاسته چنانچه روزنامه مجلس شاهد است محارزه کرده اند که حق مجلس این مطالب نیست این صبیح است وقتیکه ادارات درست خود و وزرا مسئولیت خود را قبول نمایند و مجلس وقتی با امور جزئیة اعتراضی نمیکند که قوانین تمام شده باشد اما تا وقتیکه قوانین تمام نشده میان مذاکره فقط باشد فایده ندارد ملت چنین مجلس را نمیخواهد تمام شدن قوانین یکسال طول خواهد کشید لایحه نوشته اند اورا داده اند یکفقره مناز سلطان که محاسب کل گمرک است آقای وزیر مالیه مسئولیت قبول کرده اند این محاسب را جزو وزارت خارجه چرا برده اند و علاوه وزارت خارجه ترتیبی داشته هر کس داخل کار بوده اورا مأموریت میدادند حال یک دفعه کسی را بسفارت میفرستند برای هر میرسد اعتراض نماید بجهت اینکه ملت از حفظ حدود ملت میروند و مادامیکه حساب گمرک معلوم نشده چطور میروند فقره دیگر با کمال افتخار از اعضاء مجلس توضیح این مطلب را میخواهم با اصول قوانین مشروطه دنیا در هیچ مملکت نباید سانسور و ناظری برای انتظامات معین نمایند دولت ایران با آنها دستخطها هنوز مشروطه نیست چرا

دوای وزارت انتظامات است و برای اثبات این مدعا سند در دست است

شیخ ابراهیم - همه میدانند وقتی حکم مناز سلطان ممانون شده چیزی نداشت حال حاضریم صدمزار تومان بدیم غیر از آن چیزمانی که تلف کرده باقی را در هر جا هست مال ملت است بدیم.

احسن الدوله - همچو بنظر میاید که این مأموریت مناز سلطان بفرمان حمایت مسووز اثر دیگر ندارد و لاورس هم از آن طرف رفت کلید تمام حسابها او بود گفتیم باشد بجهت اینکه او اگر حمایت داشته باشد بدون کیسیون هم رسیدگی بحساب ممکن است حالا که اینها رفتند مسووز خواهد گفت من وزیر بودم طرف حساب آنها بودند.

رئیس - معلوم نیست مناز سلطان رفته باشد.

آقای میرزا فضلعلی - بجهت رسیدن بیاریس محقق میشود یانه.

حاجی محمد اسمعیل - در آن لایحه که ما استعفا کردیم عیال لاورس بماند در تبریز و اینجام ضبط شود و جواب آن هم بماند و هر که استعفا کرده بودیم لاورس بماند قبول شده بود و از این استعفا مجلس یک منظوری داشت و آن این بود اگر اختلاف حساب پیدا شود میتوان کاری کرد حال اگر لاورس نوکر دولت بود چرا بی اذن رفت.

آقای میرزا محمود خوانساری - بعقیده بنده اگر ملت استعفا نیکردش ماه دیگر هم نعرفت

احسن الدوله - مواجش را از گمرک تبریز گرفته و کرایه منزل وغیره راجع حواله گرفته است

حاجی محمد اسمعیل - صبیح است مقصود اینست بدانیم کسی گفته است برود اگر دولت اجازه داده با آن دستخط سابق مضاف است اگر اجازه نداده چرا بدون اذن رفته است؟

حاجی سید ابراهیم - باید از دولت خواست.

حاجی محمد اسمعیل - دولت اگر افتاء باین کار داشت چهار روز قبل دستخط دادند چرا رفت البته بی اجازه دولت نرفته چگونه نوکر میتواند بی اجازه برود.

آقای سید محمد تقی - وزیر مالیه تشریف دارند از ایشان توضیحات و کشف این مطالب را بخواهید

رئیس - در مسئله مأموریت مناز سلطان باید تحقیق کرد و در باب لاورس هم جناب وزیر مالیه بهتر میدانند.

وزیر مالیه - در باب لاورس آن روز هم گفتگو شد گفت من خبر ندارم ولی معلوم شد رفته است بی اجازه دولت.

احسن الدوله - از تلگراف خانه بخواهید با اطلاع گرفته.

رئیس - توقیف لورا خواسته برای اینکه او از محاسبات مطلع است توضیحات بدید و باینجهت خواهش توقیف او شد.

آقای سید عبداللّه - برای اینکه از (نوز) حساب بخواهند اونگوید با او بود.

حاجی محمد اسمعیل - هزار ملاحظه دیگر بود و مصالحی ملاحظه کرده بودند و از دولت استعفا کردند و همین طور هم جواب آمد که قبول شد حال میخواهم بدانیم که با اجازه دولت رفته آن دستخط چیست اگر بی اجازه رفته کاروانسرا نپوده بیاخته و بروند.

دکتر ولی الله خان - اینها بیکه ذکر شد صبیح است یک مطلب مهم است و آن اینست که هر کس لاورس ملی اطلاع دارد آنرا باید بان کار وادارند و هر کس از یک شمه با اطلاع است و حال مناز سلطان را بیاریس جهت سفارت میفرستند باید اطلاعات کامل داشته باشد زیرا که بجهت حفظ حقوق و حدود هم وطنان میروند و کسیکه ابدأ داخل در اینکار نبوده چه طور میشود اطمینان حاصل کرد و چگونه میتواند حفظ حقوق و حدود نماید.

حاجی محمد اسمعیل - منلی است معروف بازی چشم بندی امروز که باید دولتین با هم اتفاق نموده کاری از پیش بردارند همان بازی چشم بندی شده به امید میگویند چشم و گوش خود را ببندند هیچ نگویند اگر حرف زده شد میگویند بی کفایت هستند و نمیتوانند کاری نمایند اگر حرف منازیم حکایت دخل است و رشوه مردم را هم معطل کرده اند ملت هم منتظر است که چند نفر نرستند برای آنها کار خواهند کرد و باینطور ابدأ کاری پیش نخواهد رفت.

آقای سید حسن تقی زاده - من میگویم برای این ترتیبات که تشکیل وزارتخانه داده شده باینکه باید بیستم هر کاری راجع بیکدام وزیر مسئول است یکی از مراد قانون اساسی این است فرمان را دستخطی صادر میشود بهر وزیری که راجع است باید امضا کند و مسئول او است و این رشته زیاده تر از هشت وزیر ندارد دستخط صادر شد لاورس در تبریز بماند باید تقییش بکنیم این دستخط راجع بیکدام وزیر است بعد از آنکه معلوم کردیم باید تحقیق نمائیم همان شب که دستخط صادر شد شب (۲۷) بی اجازه لاورس در تبریز بوده یانه مسئله مناز سلطان هم راجع میشود با جزاء ادارات حال بیستیم حق مداخله داریم یانه بنا بر قاعده کلی وزارت و انصاف حق داریم نظارت نمائیم که اشخاص بی کفایت را رشوه گرفته بکار مأمور نمایند و اینکه عرض میکنم راجع بجناب وزیر مالیه است پیش کش سابق حساب کشیم با پیش قسط جدیدی اختراع سیزده هزار تومان مناز سلطان هزار تومان حاکم کاشان چهار هزار تومان رکن الدوله مداخل سال آئینده تلگرافخانه ده هزار تومان حاکم سواد کوه آ یا اینها گرفته شده بیانک داده اند و معترضین بصدیق مجلس خواهد شد یانه.

آقای میرزا محمود خوانساری - یکفقره دیگر مال قوام الملک شیرازی.

آقای سید حسن تقی زاده - صبیح است شصت هزار تومان گرفته اند و میگویند هفتده هزار تومان هم حکومت جدید مازندران داده است گویا برای بودجه سال آئینده چیزی باقی نمانده باشد.

وزیر مالیه - آن مبلغها را بگوئید.

آقای سید حسن تقی زاده - سیزده هزار تومان مناز سلطان.

وزیر مالیه - این رشوه است.

آقای سید حسن تقی زاده - چهار هزار تومان رکن الدوله.

وزیر مالیه - این را ننیدند ولی قرارداد داده ایم تفاوت عمل تمام جمع شود التزام هم گرفته شده اگر يك تومان علاوه گرفتند به اجازت برسند برای حاکم و بیستکار هم مواجب معین کرده ام.

آقای سید حسن تقی زاده - بمفرمانید نکرده اند.

وزیر مالیه - احتمال میروند از بابت پیش دست تفاوت عمل است.

آقای سید حسن قلی زاده اطلاع شما است در کجاست در بانک ملی است؟

وزیر مالیه - چون بانک هنوز تشکیل نشده داده نشده و اینها هم هنوز ثبت من نیامده و من از پیش قسط صورت خواستام .

حاجی محمد اسمعیل - يك اندازه اطلاع حاصل شده اینها را که داده اند مقداری برای اصلاح کار خود داده اند و يك اندازه از باب پیش قسط .

وزیر مالیه - آنچه از باب تفاوت عمل باشد مطمئن باشید از باب تعارف ننیدانم .

آقای سید حسن قلی زاده - پس لابد هم برای ایجاد قانونی جناب رئیس هم فرمودند بگذاریم و آن مجازات رشوه گیری است و این مجلس مجلس قانون گذار است و چهارده ماه است ما تمام را بعنوانات میگردانیم و در این دولت تمام مختل است .

حاجی سید آقا - این هفده هزار تومان وزیر لشکر دروغ است که پول از مستوفی طلب داشت باقی را هم اسباب کرده گذاشته آورد داده .

وزیر مالیه - قراردادی مابین بانک ملی و دولت نوشته شده مذاکره شود .

آقای سید حسن قلی زاده - این مسئله که عنوان شد توضیح اوقات کرده باخر برسد آنوقت .

رئیس - اسکر اینها صحیح باشد باید تعاقب کنید ولی گفتید هر کس هر چه شنیده بگوید پس باید تحقیق کرد .

آقای سید حسن قلی زاده - تا قانون گذاشته نشود تحقیق و اثبات فائده ندارد قانون يك كلمه است رای بگیریم مجازات رشوه چه چیز است بعد من اثبات بکنم .

رئیس - این خوب است يك کمیسیون تشکیل بدیم يك فصل یاد فصل نوشته شده مذاکره شود بعد بعهه دولت برسد .

صدیق حضرت - این قانون در خارجه يك فصل است آن کسیکه پول گرفته باید پول را پس بدهد و حبس بشود و آن کسیکه پول داده سه ماه یا یکسال باید حبس باشد .

دکتروالی الله خان - اینها يك گفته شد صحیح است پیش قسط در نبودن تکلیف و نظامنامه حکام را مجبور میکند بعضی کارها از آنطرف هم تعارف میخواهند آنها لابد هستند بعضی کارها بکنند همانطور که آقای قلی زاده گفتند قانونی گذاشته شود .

آقای سید مهدی - خراش داریم از این موضوع خارج نشوند حجج الاسلام حاضر هستند قانون مجازات ایجاد شود .

احس الدوله - این رشوه فیراز اینکه باعث خرابی مملکت و ملت است صد تومان میدهند که هزار تومان بگیرند .

آقای میرزا فضلعلی - آقایان حجج الاسلام تصویب میکنند رایشی و مرتشی رسوماتی که از دولت دارند قلم کشیده شود و ملت هم کاری رجوع نکنند .

آقای میرزا ابوالحسن خان - اساس خرابیها تا رشوه است البته در حضور حجج الاسلام و جناب وزیر مالیه امروز لازم است اقدامی شود و این اول قانون باشد که بمبارکی در مجلس ایجاد شود .

آقای سید عبداللّه - همانطور که رئیس فرمودند هیچ کاری را صحیح نیست بدون تأمل اندام نبودن باشد بجهت فرادایس فردا يك مجلسی تشکیل بدهند

از اهل حل و عقد سکنگو نموده فرارش را بدهند تا بعدها اسباب بیشمانی نشود .

آقای سید حسن قلی زاده - هیچکاری مقدستر از این نیست اینها طلب احم باید در همین مجلس حضور حجج الاسلام تمام شود .

دکتروالی الله خان - این مسئله محتاج بکفتنکو است زیرا که رشوه تفاوت میکند .

آقای میرزا فضلعلی - در باب مزار السلطان جناب وزیر مالیه چه گفتید وجود این شخص برای معاصیه سکرک لازم است البته حضرت عالی خواهید فرمود که برود یا نرود .

وزیر مالیه - بنده از رفتن ایشان مسبوق نبودم .

صدیق حضرت - اگر بنام مزار السلطان برود مجلس باید راضی نشود آیا ما میخواهیم بعد از این اساسان ترقی بکنند بانه سفارت باید از اجراه خود وزارت خارجه باشد نه خارج از اجراه آنجا .

آقای سید حسن قلی زاده - مطلب از دست نرود قانون مجازات رشوه باید معین شود .

آقای میرزا ابوالحسن خان - در مملکت اسلامی باید قانونی که میگذازند باید مطابق شرع باشد هر چه شرع برای رایشی و مرتشی معین کرده بدون هیچ ملاحظه باید مجری گردد بعد از آنکه ثابت گردید بوجوب همان قانون مجازات داده شود .

آقای سید عبداللّه - بعضی چیزها است صحیح نیست از حکام شرع گفتن در شرع حکم رایشی و مرتشی فقط پس دادن پول است اگر بهمان رایشی میشوند بگذارید ولی يك سیاست دیگر لازم دارد که تعدید و گوشمالی شود و آن سیاست ملکی لازم دارد .

حاجی سید نصر الله - این حکمش همان استرداد وجه است ولی گرفتن پول کف از خیانت میکند و این مطلب وضیعت عرفیت دارد که بواسطه امانت باو شغل داده شده حالا که سلب آن اطمینان شده باشد مسلوب الاعتبار شود و این هم مغالط با شرع نیست .

آقای میرزا فضلعلی - وقتیکه ملت و دولت یکی شد فلان مستوفی اجیر ملت است باید امین باشد وقتیکه اجیر شرعی باشد میتوانیم هزار تومان هم شرط قرار بدیم در صورت بروز خیانت معزول شود و جریبه اش هم بیزان شرع ممکن است .

آقای سید عبداللّه - عجاله و کیل دولت وقتنی که خیانت کرد مسلوب الاعتبار است .

رئیس - حرفی دارم وقتیکه خیانت کرد باید از شغل خود معزول شود و حقوق او داده نشود مسلوب الاعتبار تنها کافی نیست .

آقای سید محمد تقی - بنویسند که از شغل معزول و حق گرفتن موجب نم ندارد .

آقای میرزا طاهر - احکام قانونی نباید استثنای داشته باشد و قانون که میفرماید بنویسید منجمیر بدیوانیان نیست که سلب اعتبار جزا باشد شاید از رهت هم باشد یا غیر دیوانی باشد آنوقت مجازات دیگر لازم دارد .

آقای میرزا فضلعلی - در خصوص وزیر انطباعات قرار چه شد چرا مزاحم میشود (تمام و کلا گفتند ما وزیر انطباعات نداریم)

رئیس - در این مسئله رای چه شد ؟

زرگر باشی - کمیسیون لازم دارد .
آقای سید حسن قلی زاده - ما بمقتضای زمان میتوانیم بعضی چیزها را تغییر تبدیل بدیم آنوقتیکه بدر اسلام بود و آمدهای درست بودند در زمان حضرت امیر علیه السلام یکی از ولات خیانت میکرد رشوه میگرفت جزای او چه بود در چند سال قبل شخصی قانون ایجاد کرده بود که رشوه گیر را بقتل برسانند پس حالا هر چه از روی میزان شرع سخت تر بشود بهتر است خصوص در باره عمال دیوان

حاجی سید نصر الله - منزل از کار شده هیچ وقت منصوب نشود دیگر حقوقهم داده نشود و در روزنامه هم شهیر گردد

دکتروالی الله خان - پس از همه اینها وقتی که معزول شد و مواجیش را قطع کردند تازه مثل آنروز اول است که منصب و حقوق نداشت جریبه می خواهد اگر نباشد حقوق از روی مزد و کار باشد بعد از ندادن مثل روز اول است که داخل خدمت نبوده حبس لازم است این کار با آقایان است که بشامه قهقهه حکم نمایند .

آقای سید مهدی - ایراد میرزا طاهر صحیح است مثلاً داخل دیوانیان هستم نه مسئله دیگر چه باید کرد .

حاجی محمد اسمعیل - اینها حکم شرعی و بنظر حاکم است و این حکم از ایداره دولتی است و اتلاف حقوق مردم است .

میرزا محمود دخوانساری - بعضی اشخاص هستند رشوه میدهند و حقوق دیوانی ندارند و قید بشوئات مثلاً فرارش باشی خراسان ده هزار تومان میدهد فرارش باشی گری بیکرد که کلاه مردم را بردارد اینرا چه باید کرد .

آقای میرزا فضلعلی - ما میخواهیم حکم رایشی و مرتشی را عموماً معلوم نمائیم این حکم فقط برای اینستکه رشوه حکام و ادارات دولتی قطع شود

رئیس - اگر امروز در باب تمام رشوه گیرها و طبقات مردم قراری باید گذاشت در این مجلس نمی شود اگر فقط برای عمال دیوان است هب ندارد .

مستشار الدوله - حفظ حقوق بشر بر همه افراد لازم است آنهایکه مستخدمین دولت هستند باید بیشتر حفظ حقوقات بکنند پس مجازات آنها هم باید بیشتر باشد يك تنبیه عمومی باید باشد در حق همه که تنبیه و تحذیر شوند و مستخدمین دولت علاوه بر تنبیه و تحذیر قطع مواجب هر چه گرفته اند دو مقابل پس گرفته شود .

رئیس - دیدید جریبه را تصویب نکردند ؟
آقای میرزا فضلعلی - بعد از آنکه حجج اسلامیه حرفی نزدند معین کردند دیگر حق گفتنکو نداریم .

حسنعلی خان - بدیهی است همانطور که آقایان فرمودند صحیح است و البته این مجلس مقنن قوانین است ولی در هیچ جای دنیا دیده نشده قانون بزرگی در يك مجلس حضور تمام و کلاه بدون اینکه قبل از وقت بدانند در چه خصوص باید مذاکره نمایند باین دو ساعت بشود ایجاد کرد بعدها اسباب بیشمانی شود ثنناً هر قانونی گذارده می شود مجری کنند میخواهد ما امروز قوه اجراء نداریم تمام وزراء عدلیه هستند یعنی کسی کاری دارد کاری در دیار است گاهی از

جانب صدارت رقمه میرسد کاهی بمرامه رجوع می شود کاهی بعد از رجوع میشود رقمه دیدم که مشیر السلطنه نوشته هیچ اطلاع نداد روزی دربار بالمراسم حکومت میکند آخر علاءالدوله چه حق دارد دخالت باور عدلیه میکند یا اقبال الدوله یاوزیر مخصوص شما محکمه ندارد عدلیه ندارد

آقا میرزا محمود خوانساری - بنده مسیوق هستم که علاءالدوله دو نفر سید فرستاده بود خانه را جبراً تغلبه نماید

آقا سید حسن تقی زاده - بعضی میگویند باید وزارت عدلیه صحیح باشد تا قانون گذارده شود من میگویم اول قانون گذارده شود بعد وزارت عدلیه ولی یک قانون که رشوه نگیرند وضع شود رفع اینها را میکند

آقا میرزا ابوالحسن خان - قانون رشوه گذارده شود تمام این کارها برداشته می شود تمام این مداخله در کار یکدیگر جهت رشوه است

رئیس - جای شبهه نیست باید این قانون وضع شود حرف در این است امروز گذارده شده مجری شود یاوزیر دیگر

آقا سید محمد تقی - جناب وزیر مالیه مدتی است تشریف آورده و مطلبی دارند باید مذاکره شود

مستشار الدوله - يك مطلبی است جزئی

راجع بهمین مسئله باید پیش نهاد جناب وزیر مالیه شود و آن رفتن مسیول اورس است ملاحظه میگردیم که اینها باهم مدعی بودند میتوان تحقیقات لازمه از بابت معاسبات گمرک بدست آورد رئیس سابق اداره گمرک تدبیراً تمام کرد و کار را بجائی رساند که حالا میخواد (پریم) راهم روانه کند چند روز قبل عریضه نوشته است بخاکبای اعلیحضرت که یکسال از مدت کتترات (پریم) مانده وسی و پنج هزار فرانک واجب اوست بواسطه اینکه خوب خدمت کرده مرخص فرمایند برود و مواجیش را دو ماه قبل بدهند در جواب دستخط صادر شده سی و پنج هزار فرانک داده شود حال اگر از نوکر است چرا این یکسال که باقی است میروند شاید خدمت دیگری رجوع شود و ماندنش فایده داشته باشد

وزیر مالیه - رفتن او بواسطه استعدای سابق بود

مستشار الدوله - این استعدا نشده کسی و پنج هزار فرانک اضافه بدهید

رئیس - يك نکته بنظرم آمد گویدر کتترات نامه نوشته شده که زمان رفتن یکسال مواجب بجائی داده شود حال آن وقت هم برود این ضرر هست

مستشار الدوله - آن مطلب دیگری است بعد از تمام شدن مدت کتترات البته ملاحظه انعامی خواهد شد و مواجب انعام داده می شود اما حالا چرا برود شاید وجودش لازم و فایده داشته باشد

رئیس - این ملاحظه باوزیر مالیه است
وزیر مالیه - ضرر ندارد به بینیم لازم شد نگاه میداریم

(با داشت قرارداد بانگامی از بابت استقراض چهار کرور فرائت شد یکی از آن شرایط که قریب باین مضمون بود (يك کرور بیانک اختیار داده شود که از صاحبان حقوق قبض نمبر شده و فهرست صندوق از قرائت تومان

شاری گرفته بخرج دولت بگذارد) مطرح بنا کرده شد
وزیر مالیه - مدت تومان شاری این است بنهیم تومانی چند میرسد

آقا سید عبدالله - صاحبان حقوق مجبور هستند که قبوض و فهرست خود را بیانک بدهند
حاجی سید نصر الله - اینها بقدرایک کرور می دهند

حاجی محمد اسمعیل - يك چیزی دستی میدهند قبول میکنیم دوپست تومان نقد دوپست تومان قبض و فهرست

آقا سید محمد تقی - يك کسی میخواهد شرکت نکند حقوق او باید بماند

حاجی محمد اسمعیل - نکنند بانک مجبور نیست و مقروض نیست

آقا المک - چه ضرر دارد دولت خودش این حواله را بدهد

حاجی محمد اسمعیل - سرمایه بیانک بدهند چه ضرر دارد این شرط را اما میکنیم معض خدمت بملت است اشخاصیکه فهرست و قبض دارند از بابت سرمایه بدهند کم دوات از قرض خلاص شود وهم آنها به حقوق خود برسند

آقا سید حسن تقی زاده - بنده این قرارداد بانک را درست ملتفت نشوم بعضی مطالب خارج هم ضمیمه شده دیروز خوب بود صحبت شود آن روز ارائه نهمد هزار تومان مغایر کردند و امروز در حقیقت تمام مصارف را ارائه کردند که پنج کرور می شود خوب است همان نهمد هزار تومان که آن روز بعد از مباحثه زیاد تصویب شد بدهند دو کرور و یکصد هزار تومان باقی در تحت نظارت مجلس باشد که جزء مصارف آنرا بنمایانند آنوقت داده شود بانک مجبور است با آن امتیاز نامه که گرفته و خمس سرمایه اش را بدولت قرض بدهد اما در مصارف آن نباید مداخله کرد

حاجی هین التجار - مشتبه نشود خمس سرمایه در صورتیکه پنج کرور هم بفروشد يك کرور میتواند بدهد اندازه سرمایه آن است که هر چه سهام فروخته شود نه سی کرور

آقا سید حسن تقی زاده - باین کاری نداریم ولی بانک نمیتواند محل مصرف قرض را معین کند این حق مجلس است

آقا سید عبدالله - کسی سلب حق مجلس را نکرده در حقیقت بتصویب مجلس استقراض میکند
آقا سید حسن تقی زاده - آن روز در مجلس شرط شد نهمد هزار تومان در محل مخصوص خرج شود باقی باشد تلاً محل معین شود بتصویب مجلس بخرج برسد

آقا میرزا ابوالحسن خان - قرار شد وزیر مالیه لایحه نوشته بدهند در مجلس آن روز تصویب چهار کرور قرض شد اما بنشیند دو کرور و یکصد هزار تومان آن باشد بعد از تصویب مجلس دولت بصرف برساند و جناب وزیر مالیه هم تصویب کردند

آقا سید عبدالله - سخنی در آن نیست
وزیر مالیه - ثبت الارض تم انقش

رئیس - باز توضیحاً میگویم مجلس چهار کرور را تصویب کرد ولی شرط شد عیالاً نهمد

هزار تومان بتصویب صورتیکه داده اند بصرف باقی بماند تا بتصویب مجلس مصرف شود با حقوق اطاب بیوات با قرض هائیکه کرده اند صرف آن بآیست
آقا سید عبدالله - مگر کسی حرفی دارد

آقا سید حسن تقی زاده - آرزویک صورت مصارف برسم علی الحساب داده میشد ما گفتیم باشد تا ببینیم جناب وزیر مالیه گفتند بحساب رسیدگی نشده این علی الحساب موقوف است بر فرض هر چه حساب نداشته باشند باین اندازه دارند حالا باید تمام آنها نوشته شده بمجلس بیاید پس از مذاکره و تصویب داده شود وانگهی آن روز جناب رئیس اصرار در اخذ رای چهار کرور داشتند من ایراد کرده گفتم شرایطش معلوم نیست وما قرض را تصویب کردیم نه شرایط را

وزیر مالیه - صحیح میگویند آیا شرایط صحیح است یا نه

آقا سید عبدالله - شرایط صحیح است یا نه حالا که حواله نمیدهند

آقا سید حسن تقی زاده - چرا حواله میدهند رئیس - مخالف بتصویب پریروز است

وزیر مالیه - این طور نیست آن دو کرور ثانی را نوشته ایم يك کرور بعواله دولت باشد شما میگویند باید مطلع باشیم در همان رشته تومان شماری معلوم میشود زیرا که تومان شماری منوط باینستکه محاسباتهای خود را نوشته مدافه نماییم آنوقت مطلع خواهیم شد حالا این شرایط صحیح است
آقا سید حسن تقی زاده - یکی از شرایط حواله است

وزیر مالیه - بعد از آنکه تومان شمار را معین کردیم بدهند

زیرگر باشی - پس باشد برای همان روز
وزیر مالیه - بانک ملی امتیازاتی گرفته اگر این قرض نباشد آن امتیازات برای چیست

آقا سید حسن تقی زاده - این چه عیب دارد دولت خودش سهام بگیرد

صدیق حضرت - شما نقد کرده اید يك کرور بارباب حقوق داده شود شاید مجلس تصویب کرد بصمد هزار تومان بارباب حقوق برسد

وزیر مالیه - شما محققاً بدانند که يك کرور لافال باید داده شود

بحر العلوم - مجلسی علیحده تشکیل نمائید مذاکره شود

وزیر مالیه - پیش مجلس کرده ایم و تصویب قرض را کردیم و معجز شد دولت ابران چهار کرور لازم دارد گفتیم از بانک ملی در مقابل امتیازات که داده اند باید این چهار کرور را بگیریم و مابه الازراء دادیم بر فرض خرج نداشته باشیم بقرض میدهیم حالا این شرایط صحیح است یا نه مذاکره شود

صدیق حضرت - محل دو کرور را معین بکنید آنوقت

مذاکرات دارالشوری ملی
روز سه شنبه ۲۰ شهر محرم الحرام ۱۳۲۵
آقا سید محمد تقی خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۱۷ را قرائت کرد
رئیس - آن فصل قانون که قرار بود در باب